

KYRKOGÅRDSVANDRING 2021 – Pär Martin Nilsson berättar.

All 93 Stina på Hagen

Christina Månsdotter

Född i Rönnegård. Ålderdom Rönnegård, Eskilstorp, Kullen, Hagen

Arbetade som piga i bl.a. Anderstorp och Kulltorp.

Fick en oäkta dotter, Johanna Christina Johansdotter 7/2 1851.

Faders hette troligen Johan därav efternamnet.

Stina betraktades som fattighjon.

Hon har inte fått så vackert eftermäle.

Undan gått hemlig kyrkoplikt för första gången 1854 för löska läge

Hemlig kyrkoplikt var att bekänna sina synder enskilt för prästen i sakristian

Löska läge: När två ogifta personer hade en sexuell relation var ett brott fram till 1854

Stina tillbringade sina sista år i Erlandsbo (Forslyckan). Hon var

Psykisk sjuk (Senil) och mycket besvärlig.

Stina sköttes av "Emma i Erlandsbo". Emmas far hette Johan Erlandsson

och var bror med Brita, som var gift med Stinas bror Andreas.

Emma var änka med två barn och tidigare bosatt i Grönlid. Hon flyttade

tillbaka till Erlandsbo när maken dog. Hon var i många år sköterska på

Fattighuset.

När Stina dog sas det i Forslyckan. "Det är väl inte så noga med kista till den kärringen"

Hon fick en kista. Men kistan skulle till kyrkan. Resa var fylld av problem.

Hästarna vägrade gå och löddrade. Kusken (Erik) var genomsvett

Var det något fel på vagnen, eller ska man inte utmana makterna.

Man sa sedan i Forslyckan att man aldrig skulle göra sådana uttalanden mer.

Det blev en likfärd som man aldrig glömde

Stinas dotter Johanna född 1851, reste till Tyskland 3/8 1869, för plats i familj.

Johanna blev gravid och födde dottern, troligen på Hagen. Barnet fick namnet Anna

Henrietta men kallades Henny 29/8 1873.

Johanna stannade på Hagen till 23/11 1877, då hon reste till Tyskland.

Johanna gifter sig 1890 med Heinrick Steinweden. Paret besökte Bredaryd 1890

Bröllopsresa? Heinrick dör några år senare. Johanna fick göra en klassresa bl.a. reste de mycket.

Johanna dog 1916 och hade då villa och lantställe i Hannover

Henny fostrades upp hos sin mormor på Hagen och konfirmerades i Bredaryds kyrka 1887.

Henny reste till Tyskland efter konfirmationen för att hälsa på sin mor.

Hon fick då träffa sin pappa som var borgmästare i Hannover.

Han blev glad att träffa sin dotter och sörjde för hennes utbildning.

Henny gifte sig med en officer och bodde i Berlin. Henny blev som officers fru presenterad vid det kejserliga hovet. Hennys enda barn, en dotter dör 1916 efter en kort tids sjukdom.

Pappan kom direkt från fronten till begravningen (1:a världskriget).

1933 besökte Henny sista gången Sverige. Hon tog då ut pengar på Sparbanken.

1000 Kr överlämnades till kyrkan för vård av Stinas grav.

Vad hände henne sedan? Efter andra världskriget var det kaos i Tyskland. En svensk sångerska(vem?)

gjorde efterforskningar vad som hänt Henny. Men det blev troligen resultatlöst.

AII 26 Garveriet Hamra Knutsgård

Johan Alfred Björkman född i Ullasjö Västergötland. Död på Vilan dit han kom 1940.

Gift 24/3 1882 med Britta Lovisa Lorentsdotter från Svenljunga.

Paret kom till Hamra från Båraryd 10/10 1885.

Johan Alfred var garvare. Han köpte upp hudar av bönderna som bereddes. Han reste själv ut och sålde, bl.a. till Göteborg och Växjö.

Garveriet var poststation i Hamra. Björkman var stolt och kunnig yrkesman,

som man inte tilltalade hur som helst. Han replikerade då snabbt "Fabrikör J.A. Björkman heter jag"

AII 27 Björkmans Barngrav

Lorents Konrad, difteri

Johan Maurits, difteri

Frits Adolf, difteri

Karl Hartvig, difteri

Ellen Hildur

Barnkistorna ska ha dragits på källkar till Bredaryds kyrka

Utdrag ur Gislavedsboken 1988 rapport från provinsialläkare B Svensson

Difteri är en luftvägssjukdom som skadar inre organ och orsakar kvävning.

Fosterdotter Signe Carola född i Stockholm Hon flyttar tillbaka till Stockholm 1915

AII 96 Store Sten, Svanaholm Ås

Simon Andersson, Andersabo Född i Bredaryd avflyttad till Ås.

Simons föräldrar, Anders Petterson och Kjerstin Simonsdotter, Andersabo.

Gift med Brita Persdotter fr Bröttjestad Västergård Död i lunginflammation.

Britas föräldrar, Pehr Danielsson och Maria Nilsson, Bröttjestad Västergård.

Familjen flyttar till Bredaryd Runnegård 1881.

Barn:

Anders född i Åhs, åker till Amerika 1876.

Christina Simonsdotter fr Åhs.

gm Svenning Olof Lundin 1877.

Barn:

Oskar Sideon 1877.

Johannes Enok 1880 Linden Amerika 1916-1920, 1923-1928 Artist lantbrukare, snickare.

Selma Elmina 1883 konsthantverk.

Simon Bernhard 1887 Domkyrkokantor Växjö.

Johan Albin Esaias 1890-1892.

Alida Kristina 1893-1978 Gift i Ljungarum.

Gm 1921 Ejnar August Linnman EK.

Barn

Lars Olof Ejnar 1922.

Maria Simonsdotter

gm Anders Josef Petersson 1878 från Anderstorp Bosatta i Hånger, flyttar till Anderstorp 1897.

Barn

Per Simon 1879.

Carl Enok 1881-1881.

B 349,350 *Ester Constansia 1882, gift med Erik Johansson Forslyckan 1906.*

Gunnar Josef 1885.

Carl Levi 1887 Levi Petersson AB.

Ruth Ellen Maria 1890.

David August Filip 1894 Forshedaverken AB.

John Rudolf Natanael 1897 Forshedaverken.

David och Natanael startar Forshedaverken 1914.

Ättlingar till Erik och Ester bor kvar i Forslyckan.

All 73 Jarlastenen, Havrida Mellangård

Sven Pehrsson Bredaryd Kyrkovärd Död i lunginflammation.

Gift 1845 med Kristina Andersdotter från Kulltorp Död av ålderdom.

Paret hade bara en son.

Petter Anders övertog gården. Ogift.

Prästen skriver. "Vådlig Händelse" Hästen ska ha skenat vid kolkörning mellan häradsvägen och Lanna kvarn. Vagnen ska ha välvt och Svensson fick ett slag i huvudet, som efter 3 timmar ändade hans liv. Nya ägare kom till gården och Sven och Kristina bodde kvar på undantag. Vännerna reste stenen "Jarlastenen". Inga efterlevande fanns. "Jarlastenen" är huggen i Grönlid där det fanns ett stenhuggeri.

All 72 Jahnke

Justus Ceasar Julius Jahnke , född 1819 i Swinutsje Polen. Saknas i kyrkoböckerna.

Svensk medborgare 1846 Gift 1947 med

Emilia Moll från Runnarsköp, Pjätteryd (Runnarköp är en stor gård, såld för 35 milj på 2000-talet). Emilias föräldrar, Peter Casper Moll och Charlotta Lillecreuz. Barn Karolina Lovisa Fransiska 4/6 1849, Berta Fredrika Maria 16/3 1854, Eva Magdalena 27/8 1860.

Det fanns fler barn men inte med anknytning till Bredaryd. Jahnke arrenderade troligen Beateberg ev. Inspektor. Flyttade till torpet Hjortsberga, Ljungby Eskilstorp 20/10 1861. Bor kvar där till ca 1881. Emilia är sjuklig. Paret flyttar till Bredaryd, där man hyr av svärsonen Rydell på Knorren. Jahnke dör i Bredaryd 23/5 1887 Ingen dödsorsak antecknad. Emilia dör på Söragården 13/1 1894 av slag.

All 72**Fransiska Rydell**

Fransiska Beateberg, Knislinge 4-6 1849. Gift 25/4 1876 med Anders Petter Rydell från Jälluntofta född 2/12 1840-17/12 1914. A.P. Rydell var änklings med tre barn. 1:a frun Selma Alida Hernwall dog 1874. Rydell var bankkamrer, lantbrukare, ordförande i kommunen. A.P. fick 6 barn. Patrik Rydell övertog Söragården, hans syster Gerda skrev den första Bredaryds boken. Fransiska dör i Söragården 27/7 1939 över 90 år gammal.

All 72**Berta Riddersted**

Berta Baeteberg, Knislinge 16/3 1854. Gift 9/1 1895 med Jakob Anton Ridderstedt Woxtorp född 7/7 1835. Ridderstedts föräldrar var Karl Johan Ridderstedt (Kapten) 14/5 1801 och Wendela Posse.

Ridderstedts adelsätt: adlades 1691, introducerades 1743, utdöd 1954, ursprungligen från Tyskland.

Jakob Anton kallades Inspektor/lantbrukare. Han var i Amerika på 1880 talet. Jakob Anton hade en son Ernst Albin Ridderstedt, sjökaptens, med mamsell Matilda Charlotta Lagergren i Ljungarum. Hemma från Amerika bosatte han sig i Wislanda. Arbetade inom järnvägen, så gjorde även sonen. Jakob Anton flyttar till Värnamo, bosätter sig vid torget och gifter sig med Berta Jahnke. Barn: Anna Berta Charlotta född i Värnamo 18/1 1896. Familjen flyttar till Vittsjö, Skåne 1896. De flyttar tillbaka till Bredaryd 1/11 1899. Familjen hyr hos August Nyman, Knorren. Riddersdal byggs. Här öppnar Berta Bredaryds första Cafe. Hon bakade själv vetebröd och småkakor. Systemen Eva kokade karameller och sålde. Jakob Anton dör 22/7 1916 i hjärnblödning. Fastigheten säljs till Josef Litzen 1918. Berta och dottern flyttar till Rönslund, Qvarnhem 1, Forsheda Ågård 4/11 1919. Dottern Anna dör 20/6 1922 i Lungsot. Berta flyttar till Söragården. 9/11 1925 flytta hon till Sparbankshuset i Forsheda. Hon dör 26/2 1938. Jakob Antons son Ernst Albin har troligen bott tillsammans med Berta. Han var f.d sjökaptens och amerikans medborgare. Död och begravnen i Forsheda 7/7 1929.

All 72**Eva Jahnke**

Eva Magdalena Jahne Beateberg, Knislinge förr 28/7 1860. Ogift. Slöjdlärlarinne, bodde bl.a i Värnamo, Söragård och Riddersdali Bredaryd. Hon kokade karameller och sålde på Cafeet. Eva var sjuklig, ingen orsak framgår. " *I anledning af att Fröken Eva Jahnke född den 28 Juli 1860, kyrko och mantalsskriven i Bredryd Norregård, Riddersdal i Bredaryds socken, önskar för de närmaste kvartalen få köpa sprit från spritbolaget i Jönköping, får undertecknad på begäran härmed intyga följande: Att fröken Jahnke är självhushållare, att hon icke häftar några ogulda skatter till stat eller kommun. Att hon som är sjuklig, af läkare ordinerats att förtära dryck med blandning af sprit. Att absolut ingen fara finnes för att hon missbrukar sprit samt att det för henne vore fördelaktigare att få köpa sprit från Jönköping än från Halmstad*" Bredaryd den 12 Januari 1918 Alfred Johansson, Ordförande i kommunnämnden. 22/10 1919 tar Eva sitt liv. "Dödsboken – självmord genom hängning". Var hände detta? Hos fröken Kuylenstuerna (hörsägen)? Eva hyrde där sedan Riddersdal sålts.

All 4**Drängen Vissö Näs**

Lorentz Eld Vissö Näs 2/11 1833-25/12 1881.

Föräldrar: Soldaten Peters Eld från Reftele och Maria Christina Mattisdotter från Båraryd. Syskon: Lovisa Chatarina född 1834 och Regina född 1836. Prästen skriver hela tiden Petersson som efternamn. Familjen flyttar till Martebo 1856, men Lorentz är inte med. Hans första drängplats var hos Alexander Danielsson, Sonakull 1854. 1856 är han hos Anders Jonasson på Gerdet., sedan som dräng bl.a. hos Johannes Andersson Norra Vissö. Han hade arbetsbevis till stockholm i många år. Möjlig förklaring till att han hade råd med ett Järnkors, då han sparat pengar Ingen anteckning finns om dödsorsak i dödsboken. Han blev 49 år 1 månad och 26 dagar.

"Hustrun" Norra Vissö

Johannes Andersson från Bredaryd 15/11 1829 död 15/11 1902 i lunginflammation.

Hustrun Britta Eriksdotter från Bredaryd 2/11 1828 död 23/6 1893 i kräfta. Britta var förr i Humleåsen Hennes far hette Erik Svensson och mor Christina Månsdotter.

Brita och Johannes gifte sig 24-3 1857 och fick 6 barn. Två av dem nästan blinda. Om ett barn har antecknats mindre vetande och dog ung.

Efter Britas död bodde Johannes och sonen Amadeus kvar. Amadeus flyttar sedan till Anderstorp 22/1 1901. Gården såldes till August Svensson, Kulltorp men Johannes fick bo kvar som undantagsman. Svensson bodde inte på gården. Det var skogen som han var intresserad av. Hela skogen ska ha skövplats.

AI 28**Malte**

Sven August Malte född 14/8 1914 Döpt 5/9 i Torp. Död 13/2 1915 i Lunginflammation Föräldrar Malkolm och Augusta Johansson Torp.

All 12**Hilda, Sofia Åslarp**

Hilda Sofia 18/5 1905-28/11 1911 död i lunginflammation. Begravd 7/1 1912. Föräldrar Amandus Andreasson Gärdet, född i Vä Östergård Reftele 12/9 1871 och Johanna Kristina Svensdotter från Åslarp född 24/3 1860. Paret gifte sig 25/3 1902 Johanna var 11 år äldre än Johannes.

Johanna var änka och hade barn i första äktenskapet bl.a Selma Blomen.

AII 88**"Kyrkväktaren" Kullen**

Andreas Månsson 15/3 1825-23/12 1904 Död i hjärtsvaghhet-hjärtlidande på Wernamo sjukstuga. Andreas far var Måns Gustavsson , född i Runnegård, Eskilstorp, som han fick lämna. Flyttar till Kullen 1848. Detta ställe ska ha legat bakom vattenverket. Andreas mor hette Kjerstin Andersdotter och var från Tännö. Hon dog i bröstfeber 16/9 1845. Det fanns många barn i familjen. Måns dog hastigt enligt dödsboken "*Vådligt omkommen i skogen, där ett träd fallit på honom och krossat honom till döds*" 2/4 1853.

Andreas var gift med Britta Erlandsdotter från Erlandsbo Född 11/9 1832 död 18/6 1902 i bröstlidande och värk. Paret gifte sin 25/10 1856. Det fanns sju barn i familjen. Fyra emigrerade till USA och ett barn dog i femårs åldern. Andreas var torpare, kyrkväktare och ev. arbetade han som rallare under en kort period. Ett av Andreas barn Matilda Maria gifter sin med träskomakaren Johan Edvard Andersson. De fick bl.a dotter Amanda Elisabet född 29/9 1888. Hon gifte sig med Gustav Adolf Karlsson från Elvsred, född 11/4 1888. Gick under namnet "Adolf i Häggegård" Många barn i familjen. Närmast släkt idag familjen Ingvarsson.

AIII 92**Håkentorp**

Nils Fredrik Kuylenstierna från Långaryd, född 7/6 1815 död 27/1 1907 i lunginflammation. Överste löjtnant, riddare och godsägare. Gift 20/10 1844 med Wilhelmina Sophia Kuylenstierna från Torup. Född 21/1 1819 och död 10/10 1895 i bröstkräfta. Var de släkt med varandra? Paret flyttade till Håkentorp 1844.

Barn: Maria Charlotta Carolina, 21/9 1845, Carl Gustav Fredrik 16/12 1847, Henriette Eufasyne Gustafva Wilhelmina 22/5 1854, Elisabet Fredrika Eva Emilia 13/7 1858 död 8/2 1937. När Nils Fredrik dör blir det slut på herrgårdslivet.

Elisabet Kuylenstierna flyttar till Forsheda Ågård 7/11 1907. Hon köper Ljungsgård 1 1921. Hon hyr ut detta till kvinnor, bl.a. en apoteksänka och en veterinärsänka.

AIII 53**Henrietta Kuylenstierna**

Henrietta Kuylenstierna flyttar till Fridhäll 7/11 1907. Hon får då titeln hemförestånderska. Fridhäll ägs av brodern. Henrietta flyttar sedan till Bredaryd och bygger Uppåkra (Ragnarssons). Hon startar Bredaryds första söndagsskola redan på Håkentorp tillsammans med systemen. Hon fortsatte med detta i ett uthus på Uppåkra tills församlingshemmet byggdes. Rummen i huset hade olika färgnamn. T.ex. det blå rummet, som Ragnar använde som verkstad. I bostaden sålde hon matbröd, vetebröd, småkakor samt vita och bruna pepparkakor. Dessa bakades i Forsheda av August Johansson. Henrietta blev senil och fick upphöra med försäljningen. Bröd möglade och mössen åt. Henrietta säljer huset 1936 till skraddaren Anders Liljedal, men bor kvar till 1938, då hon flyttar till Erik Petersson i Östergård. Hon dör 1947 i en ålder av 93 år, troligen i Östergård.

AIII 91,92 Von Mentzerska graven

Den största gjutjärnsgravstenen i länet, nära tre meter hög. Gjuten vid Häryds Bruk

Trädgårdsmästaren Håkentorp

Jonas Petersson född i Wernamo 11/4 1835, kom till Håkentorp 1865. Gift 31/10 1862 med Gustava Ester Lindeberg, från Bankeryd, född 5/4 1833 död 1/5 1899 i slaganfall. Barn Oscar Theodor 14/3 1864 -27/3 1864 (13 dagar), Gustav Theodor 7/8 1865- 6/5 1866 magkräfta (21 år). Axel Samuel 16/4 1868, soldat. Han tog namnet Hultman. Oscar Frithiof född 25/4 1870 död 10/12 1892 i Oskarström, Halland (22 år). Beda Wilhelmina 12/10 1874, småskolelärarinna i Kärda.

Jonas gifter om sig 3/8 1901 med Karolina Larsdotter från Jälluntofta, född 8/10 1864. De får barnen Johan Theodor 2/8 1902, snickare, flyttar till Helsingborg. Amerikansk medborgare 7/12 1932. Josef Gottfrid född 15/12 1904. Jonas och familjen bor de sista åren på Björkö. Jonas dör i lunginflammation 19/8 1914.

Karolina och sönerna flyttar 23/9 1918 till Horsjö, Löfäng i Kållerstad

AIII 21 Johan Ringare

Johan August Magnusson född 5/12 1860 (Johan Häggström)

Föräldrar Magnus Andersson Född i Kulltorp Född 13/12 1833, död 21/12 1887 i Lunginflammation. Kom till Åslarp via Lanna Södergård. Christina Andersdotter från Åslarp,(på den gård om ägts av Lennart Magnusson. Ingen släkt) Bredaryd född 27/3 1833, död 30/11 1890 i njurinflammation. Giftna 16/3 1860. Johan Augusts syskon: Manfred 16/5 1863, flyttat till Norra Amerika 12/4 1883. Anna Bothilda 18/12 1865 Död 4/12 1876 i nervfeber. Victor 20/10 1868, flyttat till Amerika 7/4 1888. Emil 16/3 1871, avflyttat till Kvibille, Halland 30/11 1895. Karolina 12/12 1874, död 20/8 1876 i slag. Leander 20/3 1880.

Gården säljs i slutet av 1800 talet till två så kallade träpatroner. Skarin och Karlsson, som fram till 1904 skövlar all skog. Johan August och Leander flyttar 14/11 1898 till Johan August Lorentzsson, Häggegård, Bredaryd. Möjligen släkt. Fadern Lorentz var född i Åslarp. Leander flyttar till Göteborg 30/10 1907. Johan beskrivs av prästen som klen till förståndet, konfirmerad 1878. Frikallad, original eller särling. Johan var jordbruksarbetare, orgeltrampare och ringare. Han brukade också hjälpa folk att tömma utedass. Han flyttade till Hvilan och dör där 29/6 1936. Han var ogift

AIII 10 Eric Jönsson, Enet Anneberg

Eric Jönsson, Enet Anneberg född 17/1 1769. Föräldrar Jöns Nilsson och Anna (otydbart). Gift med Anna Månsdotter från Forsheda, Åeke. Född 3/10 1777. Eric var förvaltare/inspektör på Anneberg. Eric köper halva Havrida säteri (Forslyckan) 1812 av änkefrun, lagmanskan Dankwardt på Eskilstorps säteri. I familjen Jönsson fanns nio

barn. Sex födda på Anneberg, tre i Forslyckan. Anna Stina 1802, Petter 1803, Maria 1804, Jöns 1807-1809, Johannes 1811-1885, (Runnegård Östergården). Petter 1814-1897(Lunnagård i Hamra), Magnus 1817-1889 (Bröttjestad Västergård), Nils 1821-1904 (Forslyckan) Eric dör av ålderskrämpor 3/2 1850. Anna dör av ålderskrämpor och allmänt aftynande 28/12 1860. Gården delas och endast Nils bor kvar i Forslyckan.

Nils Ericsson

Nils Ericsson, Forslyckan 19/6 1821, kyrkvärd gift 24/3 1844 med Anna Stina Mattiasdotter, född 13/4 1822 från Byagården, Hamra. Barn: Anna Chatarina född 26/12 1846, gift med Peter Johansson-Forsberg. Eric Johan född 22/12 1850. Manfred Theodor född 24/10 1862, gift med Johanna Albertina Göransdotter. Nils dör 15/6 1904 av ålderdom. Anna Stina dör 11/1 1911, är då nästan blind och har benröta.

AIII 7 Erik Johan Nilsson Havrida Skattegård

Erik Johan Nilsson född 22/12 1850, gift 26/6 1879 med Eva Karlsdotter från Torskinge. Barn: Karl Natanael 28/9 1880, Gustaf Adolf 30/1 1883. Familjen bodde i Ekegården, mycket fattigt. Pojkarna flyttar till Wernamo. Båda var snickare. Eric Johan dör i lunginflammation 11/11 1883. Eva flyttar till Slättö Matsgård 1/11 1899. Hon dör där 1/1 1902, svagsint enligt Torskinge husförhörslängd.

Magnus Ericsson, Bröttjestad, Västergård.

Magnus Ericsson 28/7 1817 kyrkvärd. Gift 29/12 1839 med Anna Stina Nilsson, född 13/5 1821. Bröttjestad Västergård är troligen Anna Stinas födelsegård. Barn: Anna Maria 17/10 1842, Christina 18/6 1846, Fredrica 26/5 1850, Eric Johan 29/12 1858. Magnus dör 6/8 1889 i lunginflammation. Anna Stina dör 11/4 1880 av benröta i ryggraden. Sonen övertar gården. Eric Johan Magnusson 29/12 1858-15/2 1902. Gift 10/8 1880 med Inga Kristina Johansdotter, född 6/1 1860 från Torskinge. Paret får sex barn. Två av sönerna bor kvar på gården Johan Manfred 4/1 1882 får bl.a. sonen Erik född 10/7 1812. Axel Rickard 3/2 1886 får bl.a. sonen Eskil 29/11 1913. Eric Johan dör 15/5 1902 av blodbrist. Inga Kristina dör 20/3 1940. Många ättlingar i familjen bor kvar.

AIII 18 Johannes Ericsson, Östergården.

Johannes Ericsson född 14/6 1811 Kyrkvärd. Gift med Britta Petersdotter, född 25/8 1810 från Bredaryd Johannes äger del av Forslyckan, men bor i Östergård. Barn: Inga Maria 2/10 1836, död 29/10 1916 i lunginflammation. Peter 9/8 1839-10/2 1911, kyrkvärd med hjärtlidande. Anna Stina 3/8 1841-26/8 1903, sjuklig. Lovisa 18/11 1843-23/6 1929. Johanna 15/9 1846. Eric Johan 3/11 1849-20/8 1877.(AIII 18) Fredrika 10/6 1852(snör-Fika AIII 18). Anna Stina gifter sig 27/12 1863 med Johan Andersson från Åhs. De bosätter sig i Forslyckan. Lovisa gifter sig 16/6 1871 med Johan Carlsson från Torskinge. Johanna gifter sig med Anders Erik Petersson från Hamra Lunnagård. Peter övertar Östergården. Han gifter sig 13/3 1885 med Marta Erlandsdotter från Åhs. Britta Petersdotter dör 21/12 1880. Johannes dör 18/1 1885 i lungsäcksinflammation. Johannes var inte bara lantbrukare och kyrkvärd. Han anlade ett tegelbruk. Berga Bro

Tegelbruk beläget mellan vägen till Åeke och Lillån. Detta startades i mitten av 1800-talet. Bruket tog över av sonen Peter Johansson och dennes svåger Johan Karlsson. Fabriken revs 1906.

Johan Johansson Enskällabo.

Johan Johansson född 9/5 1854. Föräldrar Johannes Svensson 5/3 1813 – 6/5 1859 och Stina Andersdotter 2/11 1819-15/5 1897. Syskon: Anders Johan 24/12 1841, Christina 22/9 1843, Sven August 30/3 1846, Catharina 20/2 1848, Carl Magnus 19/8 1856 "*Svårt att tala*". Familjen bor först i Österskog, men flyttar 1848 till Tofhult. Johan gifter sig 2/3 1887 men Maria Sofia Blomberg, född 26/9 1854 och flyttar till Enskällabo, där Maria Sofia var född. Maria Sofia dör 30/3 1942. Paret fick inga barn. Johan blir lanthandlare i Enskällabo. Han hade många hyss på sitt samvete. Han hade ett mynt fastsatt i handelsdisken. Det var många som försökte ta ut detta utan att lyckas. Posten råkade också ut för hans skämtlynne. Han skrev brev till Trollhättan, men skrev Trollmössan. Posten undrade varför? Johan ska ha svarat att han tyckte att hättan lät så gammal modigt. När han skulle skriva till Jönköpings Juridiska Byrå skrev han Jönköpings Juridiska chiffonje. En gumma var och handlade, då frågade Johan henne om hon kunde ta med några tunga delat till en vagn. Det lovade hon. Delarna släpade hon hem till sin granne. Men han hade inte beställt något, så Johan fick tillbaka delarna. Johannes Andersson i Österlid var och handlade. Johan lurade i honom att det skulle bli krig och att saltet skulle ta slut. Johan sa. " Du får en säck salt om du bara bär hem det". Johannes var gammal och svag men bar och slet med säcken uppför backarna till Österlid. Det värsta (tragiska) hysset var när en pojke dog. Johan ska ha varit orsaken till detta. Det har även berättats att pojken dog av andra orsaker. Det är något konstigt. Pojken står med som död i husförhörslängden, men i dödsboken finns han inte. Slarv av prästen eller är det något som skulle tystas ner. *Historien är som följer. Alfred Eriksson som var född 25/8 1877 och död 9/10 1890 var i affären. Johan sa då till honom. "Du får äta så många karameller du vill om du dricker ur ett mått sillake". Pojken drack lake och åt karameller. Efter detta ska han ha törstat ihjäl.* Pojken var från Lönshult och hans föräldrar var Erik Jonasson och Brita Lisa Johannisdotter.

Sammanställt av Agneta Petersson